

Asia: VN/35729/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sosiaalihuoltolain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Taustatiedot lausunnonantajalta

Edustan

Muu

Lausunnonantajan lausunto

1 Onko ehdotus kokonaisuudessaan kannatettava?

Osittain kyllä

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

Esitys on kannatettava palveluprosessien keventämisen osalta: Työikäisen väestön palveluiden suhteen keskeiset muutokset liittyvät kuntouttavan työtoiminnan lakkauttamiseen, nykyinen velvoittavuus ohjata asiakkaita kuntouttavaan toimintaan loppuu. Työvoimaviranomaisen roolissa painottuu yhteistyö ja tiedonvaihto sosiaalihuollon kanssa. Esityksessä muutetaan myös työttömyysturvalakia, jolla on vaikutuksia työvoimaviranomaisen tehtäviin ja se muuttaa työllistymissuunnitelman ja palveluprosessien yhteensovittamista. Velvoittavuus poistuu ja vähentää sanktioihin liittyvää hallinnollista työtä.

Samalla Keski-Uudenmaan työllisyysalue esittää huolensa hyvinvointialueiden todellisesti resursoinnista työikäisten palveluihin sekä esityksen työikäisten palveluihin kohdistuvien muutosten vaikutusarvioinnin ohuudesta.

2 Vastaavatko ehdotukset esityksen tavoitteita?

Osittain ei

Perustelut tiiviisti esityksen tavoitteista?

Työvoimaviranomaisen mahdollisuudet vaikuttaa hyvinvointialueen palveluiden toteuttamiseen ohenevat esityksen myötä. Muutosten tavoitteena on aikaansaada säästöjä ja todellisenä riskinä on alueellinen eriarvoisuus työkykyisyyttä tukevien palveluiden osalta. Esityksen mukaisesti hyvinvointialueen ja työvoimaviranomaisen yhteistyö korostuu, mutta samalla työvoimaviranomaisen rooli työ- ja toimintakyvyn arvioinnin osaamisessa painottuu. Tämä voi johtaa johtaa siihen, että työnvälitykseen tarkoitettua resurssia joudutaan kohdentamaan työ- ja toimintakykyarviointiin.

3 Lausuntopalaute luvusta 1, onko erityistä tukea tarvitsevaa asiakasta koskeva pykäläesitys 5 a § kannatettava?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

-

4 Lausuntopalaute luvusta 2, onko erillinen hyvinvoinnin edistämistä koskeva 10 a § kannatettava?

Osittain ei

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

Esityksen mukaisesti joustavuus lisääntyy, mutta samalla velvoittavuus vähenee ja voi johtaa vain lakisääteisten palveluiden toteuttamiseen. Mikäli hyvinvoinnin kokonaisvaltainen edistäminen kapenee, sillä voi olla negatiivisia vaikutuksia työikäisen väestön työ- ja toimintakyvyn tukemiseen ja edistämiseen. Haastavassa työmarkkinatilanteessa pitkäaikaistyöttömyyden kasvu uhkaa vahvistaa rakennetyöttömyyttä ja sen ehkäisemisessä monipuolinen ennaltaehkäisevä hyvinvoinnin palvelukokonaisuus erityisesti mielenterveys- ja päihdepalvelut huomioiden on oleellista.

5 Lausuntopalaute luvusta 3 - sosiaalityö ja sosiaaliohjaus: Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

6 Lausuntopalaute luvusta 3 - lapsiperhepalvelu: Onko ehdotus uudesta lapsiperhepalvelusta ja siihen sisältyvästä taloudellisesta tuesta selkeä ja toteutettavissa oleva?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

7 Lausuntopalaute luvusta 3 - Onko ehdotus uudesta työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuen palvelusta selkeä ja toteutettavissa oleva?

Osittain ei

Perustelut tiiviisti?

Uudistuksen tavoite selkeyttää toimintatapoja on hyvä, mutta esityksestä ei käy selkeästi esiin se, miten uusi kokonaisuus tunnistaa kohderyhmän moninaiset haasteet. Hyvinvointialueiden resursointihaasteiden vuoksi esitykseen sisältyy merkittävä riski alueellisen epätasa-arvon syntymisestä sekä palveluiden kapeutumisesta kohderyhmälle. Työvoimapalveluiden kuntiin siirron yhteydessä kuntien rahoitusvastuuta työmarkkinatuen osuuksista kasvatettiin ja palveluiden painopistettä haluttiin viedä aiempaa vahvemmin työnvälityksen ja elinvoiman tukemisen suuntaan. Vastuunjaot esityksessä ovat osin epäselkeitä ja työllisyysalue tunnistaa riskinä sen, että vastuuta asiakkaiden työ- ja toimintakyvyn arviosta siirtyy aiempaa enemmän työvoimaviranomaisille, mikä on ristiriidassa TE24-uudistuksen tavoitteiden kanssa. Siksi palveluita tulisi suunnitella laajemmin poikkihallinnollisesti ja vaikutusarviot huomioiden. Erityisesti sosiaalihuollon palveluiden merkitys korostuu kohderyhmissä, jotka jäävät jo nyt työllisyyspalveluiden ja terveydenhuollon palveluiden väliin, niiden saatavuus ja yhteensovittaminen työvoimaviranomaisen palveluihin olisi turvattava selkeämmin osana esitystä. Palveluita tulisi suunnitella yhdessä myös siksi, että niistä rakentuisi kokonaisvaltaisia palvelupolkuja asiakkaille, tavoitteena työelämä joko suoraan tai osaamisen vahvistamisen avulla.

Palveluun osallistumisen vapaaehtoisuuden vaikutus palveluun osallistumisesta saataviin kulukorvauksiin jää epäselväksi. Näillä on aiemman historian näkökulmasta selkeitä vaikutuksia asiakkaiden ohjauksessa ja palveluun sitoutumisessa, etenkin sen alkuvaiheessa.

8 Muu lausuntopalaute lukuun 3?

-

9 Lausuntopalaute sosiaalihuollon toteuttamisen alkuvaiheessa: neuvonta ja ohjaus, vireilletulo ja sosiaalihuollon asiakkuus, yhteyden saaminen sosiaalihuoltoon ja tuen tarpeen arviointi (luvut 2 ja 4) Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

10 Lausuntopalaute luvusta 4 – asiakassuunnitelma ja omatyöntekijä? Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

11 Lausuntopalaute luvusta 4 - erityistä tukea tarvitsevan lapsen sosiaalityöntekijän asiakasmitoitus. Onko ehdotus selkeä ja toteutettavissa oleva?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

12 Muu lausuntopalaute lukuun 4?

-

13 Lausuntopalaute luvusta 5 - sosiaalityöntekijän erityiset tehtävät. Onko ehdotus selkeä ja toteuttavissa oleva?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

14 Lausuntopalaute luvusta 5 - sosiaalihuollosta vastaava viranhaltija. Onko ehdotus selkeä ja toteuttavissa oleva?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

15 Lausuntopalaute sosiaalihuollon asiakastietojen kirjaamisesta. Onko ehdotus selkeä ja toteuttavissa oleva?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

16 Lausuntopalaute asiakasmaksuihin ehdotetuista muutoksista?

-

17 Lausuntopalaute muista säädösmuutosehdotuksista?

-

18 Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotusten taloudellisista vaikutuksista?

Ei

Perustelut tiiviisti?

Esityksestä ei käy ilmi työllisyysalueille syntyviä kustannuksia kuntouttavasta työtoiminnasta siirtyvien asiakkaiden siirtymisestä työllisyysalueen palveluun. Lisäksi hyvinvointialueiden säästöpainneiden vaikutuksia palveluiden toteuttamiselle laadukkaasta ja työllistymistä edistävästi ei ole arvioitu riittävästi.

19 Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotusten muista vaikutuksista ja yhteisvaikutuksista?

Ei

Perustelut tiiviisti?

Esityksen vaikutusarviot työllistämistä edistävien palveluiden osalta ovat vähäiset ja niitä olisi tärkeää tehdä yhteistyössä TEM:n ja työvoimaviranomaisten edustajien kanssa.

Jamisto Annukka
Keski-Uudenmaan työllisyysalue / Järvenpään kaupunki